

A Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület poloska-népeségéről (Heteroptera)

KONDOROSY ELŐD

¹University of Veszprém, Georgicon Agricultural Faculty Keszthely, Plant Protection Institute,
H-8360 Keszthely, Deák Ferenc út 16., Hungary

KONDOROSY E.: *On the bug fauna of the Látrányi Puszta Nature Conservation Area (Heteroptera)*

Abstract: A faunistical research survey was made on heteropterous fauna in a sandy area in southwestern part of Hungary near Lake Balaton. 225 species were found altogether, of which eleven species are rare. The rarest species are *Galeatus maculatus* and *Psallus ambiguus*.

Results of zoogeographical analysis show that both the Mediterranean and nordic species are underrepresented and Palearctic species were found more than an average in Hungary. A lot of sand-loving species were found but similar to other sandy habitats in the county, many of these kind of species living in the Great Hungarian Plain were missing.

Key words: Heteroptera, Hungary, Látrány

Bevezetés

A Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület Somogy megye északkeleti részén, a Tettes-patak völgyében elhelyezkedő homokpuszta. Az 1992-ben védetté nyilvánított több mint 220 ha-os területen zömmel száraz homoki gyepek találhatók, de jelentős területen telepített erdők (sajnos zömmel akác és erdeifenyő, kisebb arányban őshonos fajok) is vannak.

Kisebb a nedves élőhelyek aránya, melyek főleg a homokbuckák közeiben és néhány időszakos vízfolyás mentén találhatók. Ezeket lép- és mocsárterek egyaránt előfordulnak.

Jelen vizsgálat jelentősége részben az, hogy viszonylag kis területen folytattunk viszonylag intenzív gyűjtéseket, ami a nemzeti parki kutatásokhoz viszonyítva lehetővé tette a terület alaposabb föltárását. Bizonyos mértékig hasonló történt Bátorligeten és Síkfőkúton is (az utóbbiról készült tanulmánykötet még megjelenés alatt van), de itt más jellegű területen dolgoztunk - bár a bátorligeti vizsgálatok részben homokpusztán, homoki tölgyesben történtek. Másrészt e területről gyakorlatilag semmi adat nem áll rendelkezésre, így természetvédelmi szempontból is igen fontos ez az állapot-felvétel. A poloskák rendjéből mindössze négy faj áll természetvédelmi oltalom alatt, melyek közül potenciálisan is mindössze egy előfordulása képzelhető el (*Odontoscelis hispidula*), de ez sem nagyon valószínű. Mindazonáltal a ritka vagy speciális igényű fajok előkerülése jól jelezheti a terület értékeit.

Célom tehát a terület poloskafaunájának minél teljesebb felmérése és az ebből levonható következtetések, javaslatok megtétele volt.

Somogy megyében élő poloskákról az első adatokat a Fauna Regni Hungariae (HORVÁTH 1900) szolgáltatja (mindössze 10 faj), de máig csak három publikáció foglalkozott teljesen vagy túlnyomórészt Somogy megyei poloskákkal egy-egy természetvédelmi indítatású faunafeltáró munka részeként (FÖLDESSY 1992; KONDOROSY és FÖLDESSY 1998

és VÁSÁRHELYI 1985). Mindezeket (továbbá nem publikált adatokat és más cikkek szórványos adatait) integrálva készült el Somogy faunakatalógusában a poloskákkal foglalkozó rész (KONDOROSY 2001). Mindezek nem tartalmazznak a vizsgált területre vonatkozó adatokat, kivéve a legutóbbit, ahova az addigi látrányi gyűjtések anyagát is felvettem.

Anyag és módszer

A cikkben felhasznált adatok a fentiek alapján kizárólag publikálatlan (illetve a Somogy poloskafaunája cikkben lelőhely nélkül közölt) gyűjtések adatai, melyeket elsősorban Rozner György gyűjtött, de jelentősek a szerző, dr. Ábrahám Levente, Podlussány Attila és Rozner István gyűjtései, továbbá számottevő mennyiségű anyagot gyűjtött dr. Merkl Ottó is.

Az egyedek legnagyobb része hálózással került begyűjtésre (fü- és fahálózás egyaránt), de egy kisebb adag talajcsapdából és fénycsapdából is előkerült.

Sajnos az állatok nagyobb része pusztán "Látránypusztá", esetleg még "Birkás-legelő" és "Kolláti-legelő" lelőhelycédulát visel, amiből a pontosabb élőhelyre nem lehet következtetni. Ezért a fajlistában nem kerül a lelőhely felsorolásra, és a fajnév után csak a gyűjtés hónapja és a faj elterjedésének rövidítése található. A fajlistában a fajnevek KONDOROSY (1999) listája alapján szerepelnek, annak rendszertani sorrendjét is követve.

Az előkerült fajok jegyzéke

A rövidítések magyarázata:

BM: borecomontán

E: európai

ES: euázsiai

H: holarktikus

K: kozmopolita

M: mediterrán

ME: európai-mediterrán

NM: észak-mediterrán

P: palearktikus

PM: pontomediterrán

SES: dél-euroszibériai

WES: nyugat-szibériai

WP: nyugat-palearktikus

Nepomorpha

Corixidae

Sigara falleni (Fieber, 1848) - VI; P.

Leptopodomorpha

Saldidae

Saldula pallipes (Fabricius, 1794) - VI; K.

Saldula saltatoria (Linnaeus, 1758) - VI; H.

Cimicomorpha

Tingidae

Acalypta gracilis (Fieber, 1844) - VI; ES.

Acalypta marginata (Wolff, 1804) - V-VI; ES.

Kalama tricornis (Schränk, 1801) - VI; H.

Galeatus maculatus (Herrich-Schäffer, 1839) - VI; E.

Stephanitis pyri (Fabricius, 1822) - IV-V; WP.

Lasiacantha capucina (Germar, 1836) - III; E.

Lasiacantha gracilis (Herrich-Schäffer, 1830) - III, VI; SES.

Lasiacantha hermani Vásárhelyi, 1977 - IV, VI, X; SES.

Tingis (s. str.) *ampliata* (Herrich-Schäffer, 1839) - V; SES.

Tingis (s. str.) *auriculata* (Costa, 1843) - IV, VI; M.

Tingis (s. str.) *cardui* (Linnaeus, 1758) - IV, VI; P.

Tingis (s. str.) *crispata* (Herrich-Schäffer, 1838) - IV; SES.

Tingis (*Tropidocheila*) *reticulata* Herrich-Schäffer, 1835 - V; E.

Catoplatus carthusianus (Goeze, 1778) - III-VII; ME.

Copium clavicorne (Linnaeus, 1758) - VI-VII; NM.

Physatocheila dumetorum (Herrich-Schäffer, 1838) - IV, X; E.

Oncochila scapularis (Fieber, 1844) - VI; SES.

Dictyla echii (Schränk, 1781) - IV; P.

Dictyla humuli (Fabricius, 1794) - IV X; ES.

Dictyla lupuli (Herrich-Schäffer, 1839) - IV; ES.

Agramma confusum (Puton, 1879) - IV, VI; ES.

Miridae

Deraeocoris (s. str.) olivaceus (Fabricius, 1776) - V-VI; P.

Deraeocoris (s. str.) ruber (Linnaeus, 1767) - VI; ME.

Deraeocoris (s. str.) rutilus (Herrich-Schäffer, 1839) - VI. VII; PM.

Deraeocoris (s. str.) trifasciatus (Linnaeus, 1767) - V; E.

Deraeocoris (Knightocapsus) lutescens (Schilling, 1836) - IV; ME.

Alloeotomus germanicus E. Wagner, 1939 - VIII; E.

Dicyphus (s. str.) errans (Wolff, 1804) - X; E.

Myrmecoris gracilis (F. Sahlberg, 1848) - VI; ES.

Acetropis carinata (Herrich-Schäffer, 1842) - V-VI; ME.

Acetropis longirostris (Puton, 1875) - V-VI; PM.

Leptopterna dolabrata (Linnaeus, 1758) - V-VI; ES.

Leptopterna ferrugata (Fallén, 1807) - V-VI; ES.

Stenodema (Brachystira) calcaratum (Fallén, 1807) - IV-X; P.

Stenodema (s. str.) laevigatum (Linnaeus, 1758) - IV-VII; P.

Notostira elongata (Geoffroy, 1785) - VI, X; WP.

Trigonotylus caelestialium (Kirkaldy, 1902) - V-X; H.

Trigonotylus pulchellus (Hahn, 1834) - V, X; WP.

Phytocoris (s. str.) reuteri Saunders, 1875 - VI; E.

Pantilius tunicatus (Fabricius, 1781) - X; ES (BM).

Adelphocoris lineolatus (Goeze, 1778) - VI-X; P.

Adelphocoris seticornis (Fabricius, 1775) - VI-VIII; P.

Adelphocoris ticinensis (Meyer-Dür, 1843) - X; SES.

Mermitelocerus schmidtii (Fieber, 1836) - V; WES.

Rhabdomiris s. striatellus (Fabricius, 1794) - V; E.

Closterotomus fulvomaculatus (De Geer, 1773) - V; H.

Calocoris affinis (Herrich-Schäffer, 1839) - V; ME.

Miris striatus (Linnaeus, 1758) - V; E.

Stenotus binotatus (Fabricius, 1794) - VI; P.

Apolygus spinolai (Meyer-Dür, 1841) - VI; ES

Apolygus lucorum (Meyer-Dür, 1843) - V, VII; P.

Lygus pratensis (Linnaeus, 1758) - IV-VI, VIII, X; P.

Lygus rugulipennis Poppius, 1911 - IV, VI-VII, X; H.

Orthops kalmii (Linnaeus, 1758) - IV, X; WP.

Liocoris tripustulatus (Fabricius, 1781) - IV; WP.

Charagochilus gyllenhali (Fallén, 1807) - IV, VI, X; P.

Polymerus (Poeciloscytus) microphthalmus (E. Wagner, 1951) - VII, X; ES.

Polymerus (Poeciloscytus) unifasciatus (Fabricius, 1794) - V-VII; H.

Polymerus (s. str.) nigritus (Fallén, 1829) - V; ES.

Capsus ater (Linnaeus, 1758) - V-VI; E.

Capsodes gothicus (Linnaeus, 1758) - V-VI; P.

Halticus apterus (Linnaeus, 1761) - VI, X; P.

Orthocephalus vittipennis (Herrich-Schäffer, 1835) - VI; WES.

Heterocordylus (Bothrocranium) erythrophthalmus (Hahn, 1831) - V; NM.

Heterocordylus (s. str.) tumidicornis (Herrich-Schäffer, 1835) - V; ME.

Orthotylus (s. str.) flavinervis (Kirschbaum, 1856) - V; E.

Orthotylus (s. str.) marginalis Reuter, 1884 - V; P.

Orthotylus (s. str.) nassatus (Fabricius, 1787) - VI; P.

Globiceps (Kelidocoris) fulvicollis Jakovlev, 1877 - VI; E.

Dryophilocoris (s. str.) flavoquadrimaculatus (De Geer, 1773) - IV; E.

Pilophorus clavatus (Linnaeus, 1767) - VIII; H.

Pilophorus confusus (Kirschbaum, 1856) - VII; P.

Systellonotus triguttatus (Linnaeus, 1767) - VI-VII; WES.

Macrotylus herrichi Reuter, 1873 - V-VI; E.

Harpocera thoracica (Fallén, 1807) - IV-V; ME.

Plagiognathus bipunctatus Reuter, 1883 - VI; ME.

Plagiognathus chrysanthemi (Wolff, 1804) - VI; P.

Europiella artemisiae (Becker, 1864) - VI-VII, X; H.

Campylomma verbasci (Meyer-Dür, 1843) - VII; P.

Monosynamma bohemani (Fallén, 1829) - VIII; H.

Chlamydatus (Euattus) pulicarius (Fallén, 1807) - V-VII, X; ES.

Chlamydatus (Euattus) pullus Reuter, 1870 - VI, X; H.

Salicarus roseri (Herrich-Schäffer, 1839) - VI; P.

Atractotomus mali (Meyer-Dür, 1843) - V; E.

Psallus (Hylopsallus) perrisi (Mulsant & Rey, 1852) - V, ME.

Psallus (Mesopsallus) ambiguus (Fallén, 1807) - V; E.

Phylus coryli (Linnaeus, 1758)

Phylus melanocephalus (Linnaeus, 1767) - V; E.

Megalocoleus sp. - VI.

Nabidae

Himacerus (Aptus) mirmicoides (O. Costa, 1834) - IV, X; ME.

Himacerus (s. str.) apterus (Fabricius, 1798) - VII; P.

Nabis (s. str.) brevis Scholtz, 1847 - IV; WES.

Nabis (s. str.) ferus (Linnaeus, 1758) - X; P.

Nabis (s. str.) p. pseudoferus Remane, 1949 - IV, VII-VIII, X; WP.

Nabis (*s. str.*) *p. punctatus* Costa, 1847 - IV, VII-VIII, X; P.

Nabis (*s. str.*) *rugosus* (Linnaeus, 1758) - IV-VII, X; WES.

Anthocoridae

Anthocoris gallarumulmi (De Geer, 1773) - IV, X; WP.

Anthocoris nemoralis (Fabricius, 1794) - IV-V, X; WP.

Orius (*s. str.*) *niger* Wolff, 1804 - IV, VI, X; P.

Orius (*Heterorius*) *majusculus* (Reuter, 1879) - V; P.

Orius (*Heterorius*) *minutus* (Linnaeus, 1758) - IV, VI, IX; H.

Reduviidae

Rhynocoris annulatus (Linnaeus, 1758) - VI; ES(BMO).

Rhynocoris iracundus (Poda, 1761) - VI; WP.

Coranus sp. - VI, X.

Phymata crassipes (Fabricius, 1775) - VI; P.

Pentatomomorpha

Aradidae

Aradus cinnamomeus (Panzer, 1794) - V-VI; WES.

Aradus corticalis (Linnaeus, 1758) - IV; ES.

Aradus distinctus Fieber, 1861 - IV; E.

Aneururus avenius Dufour, 1833 - IV; ES.

Piesmatidae

Piesma maculatum (Laporte, 1832) - IV; P.

Parapiesma silenes (Horváth, 1888) - VI; NM.

Berytidae

Berytinus (*s. str.*) *clavipes* (Fabricius, 1775) - IV-VII; ES.

Berytinus (*Lizinus*) *consimilis* (Horváth, 1885) - IV; PM.

Berytinus (*Lizinus*) *geniculatus* (Horváth, 1885) - III; ME.

Berytinus (*Lizinus*) *montivagus* (Meyer-Dür, 1841) - III-IV, X; WP.

Lygaeidae

Spilostethus saxatilis (Scopoli, 1763) - IV-X; P.

Nysius senecionis (Schilling, 1829) - IV, VII, X; P.

Nysius thymi (Wolff, 1804) - VI, X; H.

Ortholomus punctipennis (Herrich-Schäffer, 1839) - VI, VII, X; ES.

Kleidocerys resedae (Panzer, 1797) - IV-V, VII; H.

Cymus glandicolor (Hahn, 1831) - IV-VI, X; P.

Cymus melanocephalus Fieber, 1861 - V-VI; ME.

Dimorphopterus spinolae (Signoret, 1857) - IV; ES.

Chilacis typhae (Perris, 1857) - III-VI; WES.

Geocoris (*Piocoris*) *erythrocephalus* (Lepelletier & Serville, 1825) - V-VI, X; M.

Heterogaster artemisiae Schilling, 1829 - VI; WP.

Platyplax salviae (Schilling, 1829) - IV-VII; WP.

Camptotelus lineolatus (Schilling, 1829) - VI; SES.

Metopoplax origani (Kolenati, 1845) - IV; PM.

Oxycarenus pallens (Herrich-Schäffer, 1850) - IV, VII-X; M.

Plinthisus (*Plinthisomus*) *pusillus* (Scholtz, 1846) - IV, X; ES.

Plinthisus (*s. str.*) *brevipennis* (Latreille, 1807) - X; WP.

Acompus rufipes (Wolff, 1804) - IV-V; P.

Stygnocoris sabulosus (Schilling, 1829) - X; H.

Drymus (*Sylvadrymus*) *brunneus* (F. Sahlberg, 1848) - IV-VI; ES.

Drymus (*Sylvadrymus*) *sylvaticus* (Fabricius, 1775) - IV; ES.

Eremocoris podagricus (Fabricius, 1775) - IV; ME.

Scolopostethus affinis (Schilling, 1829) - IV, VI; WP.

Scolopostethus decoratus (Hahn, 1831) - IV, VII; WP.

Gastrodes grossipes (De Geer, 1773) - IV-V; ES.

Pachybrachius fracticollis (Schilling, 1829) - IV-V; ES.

Pterotmetus staphyliniformis (Schilling, 1829) - IV, X; P.

Emblethis griseus (Wolff, 1802) - IV; P.

Emblethis denticollis Horváth, 1878 - VI; P.

Emblethis verbasci (Fabricius, 1803) - VI; E.

Trapezonotus arenarius (Linnaeus, 1758) - IV-V, X; P.

Trapezonotus dispar Stal, 1872 - III; ME.

Megalonotus chiragra (Fabricius, 1787) - IV; P.

Megalonotus sabulicola (Thomson, 1870) - IV; H.

Sphragisticus nebulosus (Fallén, 1807) - IV; H.

Peritrechus gracilicornis (Puton, 1877) - IV, VI, X; WP.

Raglius confusus (Reuter, 1886) - VII; ME.

Rhyparochromus pini (Linnaeus, 1758) - V-VI; P.

Xanthochilus quadratus (Fabricius, 1798) - IV-VII, X; WP.

Beosus maritimus (Scopoli, 1763) - VI; WP.

Beosus quadripunctatus (Müller, 1766) - X; M.

Pyrrhocoridae

Pyrrhocoris apterus (Linnaeus, 1758) - IV, VII-VIII, X; WP.

Pyrrhocoris marginatus (Kolenati, 1845) - X; WP.

Stenocephalidae

Dicranocephalus albipes (Fabricius, 1781) - VII; ME.

Dicranocephalus medius (Mulsant et Rey, 1870) - V; WES.

Coreidae

- Gonocerus acuteangulatus* (Goeze, 1778) - V, VII; WP.
Syromastes rhombeus (Linnaeus, 1767) - IV, VI, VII, X; WP.
Coreus marginatus (Linnaeus, 1758) - IV-X; P.
Spathocera tuberculata Horváth, 1882 - VIII; PM.
Arenocoris falleni (Schilling, 1829) - IV; WP.
Coriomeris denticulatus (Scopoli, 1763) - V, VIII; WP.
Ceraleptus gracilicornis (Herrich-Schäffer, 1835) - IV-V; ME.
Ceraleptus lividus Stein, 1858 - VI; M.

Alydidae

- Alydus calcaratus* (Linnaeus, 1758) - V-X; H.
Camptopus lateralis (Germar, 1817) - X; M.

Rhopalidae

- Corizus hyoscyami* (Linnaeus, 1758) - VI-VII, X; P.
Rhopalus conspersus (Fieber, 1837) - VI, VIII; WP.
Rhopalus maculatus (Fieber, 1837) - IV, X; ES (BM).
Rhopalus parumpunctatus (Schilling, 1817) - IV, VI-X; P.
Rhopalus subrufus (Gmelin, 1788) - IV, VI; K.
Brachycarenum tigrinus (Schilling, 1817) - IV; ES.
Stictopleurus abutilon (Rossi, 1790) - IV-VI, VI-II-X; ES.
Stictopleurus crassicornis (Linnaeus, 1758) - IV; ES.
Stictopleurus punctatonevus (Goeze, 1778) - IV-X; SES.
Myrmus miriformis (Fallén, 1807) - VI-X; ES.
Chorosoma gracile Josifov, 1968 - VI-VII, IX; WP.

Plataspidae

- Coptosoma scutellatum* (Geoffroy, 1785) - VI, VIII; SES.

Thyreocoridae

- Thyreocoris scarabaeoides* (Linnaeus, 1758) - IV, X; WP.

Cydnidae

- Cydnus aterrimus* (Förster, 1771) - V; K.
Legnotus limbosus (Geoffroy, 1785) - VII; WP.
Legnotus picipes (Fallén, 1807) - III-V, VII; P.
Tritomegas bicolor (Linnaeus, 1758) - V; P.
Tritomegas sexmaculatus (Rambur, 1842) - III-IV; E.
Canthophorus dubius (Scopoli, 1763) - IV, VI; ES.

Acanthosomatidae

- Acanthosoma haemorrhoidale* (Linnaeus, 1758) - V; ES.
Elasmucha grisea (Linnaeus, 1758) - III, V; ES.

Scutelleridae

- Odontotarsus purpureolineatus* (Rossi, 1790) - VIII; ME.
Eurygaster austriaca (Schränk, 1776) - IV; ME.
Eurygaster maura (Linnaeus, 1758) - IV-VII; P.
Eurygaster testudinaria (Geoffroy, 1785) - IV-VI; P.

Pentatomidae

- Vilpianus galii* (Wolff, 1802) - VI-VII; WP.
Graphosoma lineatum (Linnaeus, 1758) - IV-V, VIII, X; WP.
Podops curvidens Costa, 1847 - VI, X; NM.
Podops inuncta (Fabricius, 1775) - IV, X; P.
Sciocoris cursitans (Fabricius, 1794) - IV-V, X; SES.
Sciocoris microphthalmus Flor, 1860 - V; ES.
Aelia acuminata (Linnaeus, 1758) - III-X; P.
Aelia rostrata Boheman, 1852 - IV, VII; WP.
Neottiglossa leporina (Herrich-Schäffer, 1830) - IV-VII, X; WP.
Stagonomus amoenus (Brullé, 1832) - VI; M.
Eusarcocoris aeneus (Scopoli, 1763) - IV, VI-VII, X; P.
Eusarcocoris ventralis (Westwood, 1837) - IV, VII, X; K.
Rubiconia intermedia (Wolff, 1811) - VII-VIII, X; ES.
Holcostethus vernalis (Wolff, 1804) - IV, VI-VII, X; P.
Palomena prasina (Linnaeus, 1761) - III, IV, VII; P.
Antheminia lunulata (Goeze, 1778) - IV, VI, VII, IX-X; WP.
Carpocoris fuscispinus (Boheman, 1850) - VII; WP.
Carpocoris pudicus (Poda, 1761) - VII; ME.
Carpocoris purpureipennis (De Geer, 1773) - IV-X; ES.
Dolycoris baccarum (Linnaeus, 1758) - IV, VII, X; P.
Eurydema oleraceum (Linnaeus, 1758) - IV, VI-VII, X; P.
Eurydema ornatum (Linnaeus, 1758) - VI-VIII, X; PM.
Eurydema ventrale Kolnati, 1846 - IV; WP.
Piezodorus lituratus (Fabricius, 1794) - VI, VIII; WP.
Rhaphigaster nebulosa (Poda, 1761) - V; WP.
Picromerus bidens (Linnaeus, 1758) - V; ES.
Arma custos (Fabricius, 1794) - IV; SES.

A kis területen előkerült 222 faj a hazai poloskafauna fajszerének több mint negyede. Ez a szám igen impozáns, ha tekintetbe vesszük, hogy a sokkal több kutató által több módszerrel hosszabb időn keresztül kutatott Bátorligeti TT területéről két gyűjtési időszak során (1950-es és 1980-as évek) valamivel kevesebb faj (207) került csak elő, és kb. hasonló számban ismerünk a Barcsi TK területéről is poloskákat. A sokszorta nagyobb Hortobágyi NP területéről pedig mindössze 202 fajt ismerünk, de az Őrség (ma nemzeti park) kutatása során is csak 232 faj került elő. Mindezek ellenére a fauna messze nem tekinthető feltártnak, fénycsapdával, vízihálóval és célzott gyűjtésekkel még jó pár faj előkerülhet. Mindenesetre a fajszer bőven elegendő az alapvetéshez és talán a terület jellemzéséhez is.

Az előkerült fajlistát összehasonlítottam 10 másik publikált hazai faunafelmérés fajlistájával, és négy olyan fajt találtam, amely egyik felmérés során sem került elő (más hazai előfordulásuk mindenesetre ismert): *Galeatus maculatus*, *Heterocordylus erythrophthalmus*, *Psallus ambiguus*, *Stagonomus amoenus*. Ezek valamennyien csak néhány lelőhelyről ismert ritka hazai fajok. További 7 faj csak egy, 11 két, 19 csak három felmérés során került elő, ezek azonban már nem mind ritka fajok. 19 faj csak innen ismerünk Somogy megyéből.

A terület ritkaságuk alapján kiemelhető fajai:

Galeatus maculatus, *Myrmecoris gracilis*, *Pantilius tunicatus*, *Lygocoris spinolai*, *Heterocordylus erythrophthalmus*, *Psallus ambiguus*, *Parapiesma silenes*, *Berytinus consimilis*, *Camptotelus lineolatus*, *Spathocera tuberculata* és *Stagonomus amoenus*. E fajok közül alighanem valamennyinek tíznél kevesebb hazai lelőhelye ismeretes.

A Látványi Pusztai Természetvédelmi Területen gyűjtött fajok száma családonként az 1. táblázatban látható, összehasonlítva Somogy megye és hazánk összesített hasonló adataival.

Következtetések

A táblázatból jól látszik, hogy vízhez kötött életmódú csoportok (Nepomorpha, Gerromorpha, Leptopodomorpha) erősen alulreprezentáltak egyrészt a terület viszonylagos vízszegénysége, másrészt a speciális gyűjtések hiánya miatt. Ugyancsak speciális gyűjtéseket igényelnének a mohában élő csoportok (Dipsocoromorpha, Microphysidae) és a vérszívó poloskák (Cimicidae).

A nagyobb családok közül igen magas arányban kerültek elő az üvegszárnyú és a tolvajpoloskák (Rhopalidae, Nabidae), de mindkét családban aránytalanul sok a gyakori faj, ahogy ezt már a Villányi-hegységnél is megállapítottuk (KONDOROSY 2000). A címerespoloskák (Pentatomidae) magas aránya valószínűleg feltűnőbb voltuknak is köszönhető. Alapos gyűjtésekre, ill. válogatásra utal viszont a csipkésposloskák (Tingidae) magas száma, hiszen ezeket az apró állatokat a hálózott anyagban nem túl könnyű észrevenni. A bodobácsok (Lygaeidae) és földipoloskák (Cydnidae) viszonylag jelentős száma a talajszint elég kiterjedt vizsgálatára enged következtetni (még akkor is, ha az előkerült fajok jelentős része szívesen mozog a növényzeten is).

Viszonylag kevés került elő a virág- és mezeipoloskákból, kevesebb mint fele a Somogy megyében megtalált fajoknak. Ez arra utal, hogy a már említett speciális gyűjtések még számottevő eredményeket hozhatnak. A kevés kéregposloska (Aradidae) még sok is ahhoz képest, hogy nem folytak célzott kéreg alatti gyűjtések.

A továbbiakban a fauna összetételét állatföldrajzi szempontból próbálom meg elemezni. A hazai fajokat különböző irodalmi adatok (pl. a palearktikus poloskakatalógus köte-

1. táblázat. A Látrányi Pusztá TT, Somogy megye és Magyarország területéről kimutatott poloskafajok száma, ill. előbbieik aránya a magyar faunához képest.

Család	Látrány	Somogy	Magyarország	Látrány%	Somogy%
Dipsocoromorpha	0	1	4	0	25
Cryptostemmatidae	0	1	1	0	100
Dipsocoridae	0	0	3	0	0
Nepomorpha	1	21	33	3	63,6
Aphelocheiridae	0	0	1	0	0
Corixidae	1	15	23	4,3	65,2
Naucoridae	0	1	1	0	100
Nepidae	0	2	2	0	100
Notonectidae	0	2	5	0	40
Pleidae	0	1	1	0	100
Gerromorpha	0	12	21	0	57,1
Gerridae	0	6	9	0	66,7
Hebridae	0	1	2	0	50
Hydrometridae	0	2	2	0	100
Mesoveliidae	0	1	2	0	50
Veliidae	0	2	6	0	33,3
Leptopodomorpha	2	10	19	10,5	52,6
Leptopodidae	0	0	1	0	0
Saldidae	2	10	18	11,1	55,6
Cimicomorpha	105	211	421	24,9	50,8
Anthocoridae	5	15	32	15,6	48,4
Cimicidae	0	1	3	0	33,3
Microphysidae	0	2	5	0	40
Miridae	68	141	281	24,2	51,1
Nabidae	7	10	16	43,7	62,5
Reduviidae	4	11	19	21,1	55
Tingidae	21	31	65	32,3	48,4
Pentatomomorpha	117	193	342	34,2	57,8
Acanthosomatidae	2	4	7	28,6	57,1
Alydidae	2	2	3	66,7	66,7
Aradidae	4	6	23	17,4	27,3
Berytidae	4	6	16	25	40
Coreidae	8	12	23	34,8	52,2
Cydnidae	6	11	20	30	55
Lygaeidae	41	76	135	30,4	58,4
Pentatomidae	27	44	67	40,3	66,7
Piesmatidae	2	3	7	28,6	42,9
Plataspidae	1	2	2	50	100
Pyrrhocoridae	2	2	2	100	100
Rhopalidae	11	13	17	64,7	76,5
Scutelleridae	4	8	15	26,7	53,3
Stenocephalidae	2	3	3	66,7	100
Thyreocoridae	1	1	2	50	50
Összesen:	225	448	839	26,8	54,2

tei) alapján faunaelem típusokba soroltam, és ezeket a használhatóság érdekében tovább egyszerűsítettem - bizonyára nem hiba nélkül, de remélhetőleg nagyobb torzítások nincsenek az anyagban. A Látványban megtalált poloskafajok közül európai elterjedésű 23 faj, euroszibériai 37 faj (közülük 3 boreomontán jellegű), holarktikus 17 faj, kozmopolita 4, holo-mediterrán 8, euro-mediterrán 19, észak-mediterrán 4, palearktikus 50, pontomediterrán 6, dél-euroszibériai 11, nyugat-euroszibériai 8 és nyugat-palearktikus 38 faj. Ezeket a (már egyszerűsített) elterjedési típusokat tovább csoportosítva (euroszibériai+ dél-euroszibériai+ nyugat-euroszibériai, holarktikus+ palearktikus, holo-mediterrán+ észak-mediterrán, euro-mediterrán+ nyugat-palearktikus) és a Somogy megyéből, mint szűkebb környezetből (KONDOROSY 2001 alapján, újabb adatokkal kiegészítve), illetve hazánkból ismert faunával összehasonlítva a 2. táblázat írható fel.

2. táblázat. A Látványi Puszta TT, Somogy megye és Magyarország területéről kimutatott poloskafajok csoportosítása faunaelem-csoportok szerint, ill. relatív arányuk a magyar faunához képest.

Elterjedési típusok	Látvány	Somogy	Magyaró.	%Látvány/ %Magyaró.	%Somogy/ %Magyaró.
Európai	23	46	125	0,69	0,68
Euroszibériai	56	111	192	1,09	1,07
Kozmopolita	4	11	16	0,99	1,27
Holomediterrán	12	35	104	0,49	0,62
Palearktikus	67	114	155	1,61	1,36
Pontomediterrán	6	16	62	0,36	0,48
Nyugat-palearktikus	57	121	185	1,15	1,21
Összesen	225	454	839		
Mindebből boreomontán	3	17	48	0,23	0,65
Magyaró. északi areahatár	5	26	115	0,16	0,42

Az utolsó két oszlop "%/%" jelentése: a Látványi Puszta TT (illetve Somogy megye) faunájából az adott elterjedési típus(csoport) részesedése / a magyar faunából az adott elterjedési típus(csoport) részesedése (pl. palearktikus fajoknál (67:225)/(155:839) az 5. oszlop adatának háttére).

Amint látható, az areatípusokból kiválogatva külön is közöltem a boreomontán fajokat, illetve azokat, amelyek elterjedésük északi határát hazánkban (vagy Szlovákia déli részén) érik el.

Ha megvizsgáljuk az oszlopok adatait, különösen a két utolsó oszlop alapján tudunk következtetni, ami azt fejezi ki, hogy a faunaelem-csoportnak az aránya mennyire tér el az országos arány révén várhatótól (az 1-től). Feltűnően magas az arány a palearktikus csoportban, ez persze minden felmérésnél így van, hiszen ide tartoznak a legelterjedtebb, többnyire legigénytelenebb fajok is, amelyek mindenütt tömegesek. Mégis az általam összehasonlított 10 terület felmérése közül itt volt arányában a második legtöbb palearktikus poloska. Ennek persze az is magyarázata, hogy a többi csoportoknak kevés képviselőjét találtuk.

Különösen alacsony az arány a mediterrán és ponto-mediterrán fajok esetében. Ez az arány viszont az eddigi hazai felmérések hasonló módon kiszámított arányaitól már csak alig tér el, az átlagnál kicsit kevesebb (de messze az arányosan legkevesebb mediterrán

fajnak otthont adó Bátorliget és Őrség fölött). Azt mindenesetre jelzi, hogy a poloskák szempontjából a terület nem mediterrán jellegű. Ezt mutatja az is, hogy nagyon kevés itt az olyan poloskafaj, amely areájának északi határát hazánkban éri el (csak a két előbb említett területen volt még kevesebb).

A kevés európai faj arra utal, hogy a speciális igényű, kis elterjedésű fajoknak nem nagyon kedvező ez a terület (csak Bátorligeten találtunk arányában kevesebb európai fajt).

Másik oldalról viszont az euroszibériai fajok száma csak kissé magasabb az átlagnál, de a boreomontán igényűek száma ezzel ellentétesen jóval az átlag alatt marad (csak a Hortobágyon kevesebb).

Mindez arra utal, hogy a terület sem a kifejezetten melegkedvelő, sem a hidegkedvelő fajok számára nem kedvező.

A hazai poloskafauna nagyobb része nem kötődik speciális élőhelyekhez, legfeljebb tápnövénye révén. Van azonban néhány faj, amely több-kevesebb kizárólagossággal homokterületeken fordul elő. Ezek közül néhány faj itt is előkerült. Ilyen a *Parapiasma silenes*, *Beosus quadripunctatus*, *Xanthochilus quadratus*, *Spathocera tuberculata*, *Chorosoma gracile*, *Antheminia lunulata*, *Podops curvidens*. Nem került azonban elő az alföldi homokos területek számos közösleges karakterfaja, így a bodobácsok közül a *Geocoris* s. str. fajok, *Emblethis ciliatus*, *Pionosomus opacellus*, a karimáspoloskák közül a *Spathocera lobata*, a pajzsospoloskák közül az *Odontoscelis* fajok, a címeres-poloskák közül a *Sciocoris deltocephalus*. E feltűnően hiányzó fajok egy része még előkerülhet, de mindenképpen leszögezhető, hogy a terület markánsan eltér egy tipikus alföldi homoki élőhelytől. Kisebb az eltérés más somogyi homokterületektől (pl. darányi borókás, bélavári Kerék-hegy), ahol e fajok többsége szintén hiányzik.

Irodalom

- HORVÁTH G. 1900: Ordo Hemiptera. In: A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae). A K. M. Természettudományi Társulat Budapest. 64 pp.
- KONDOROSY E. 1999: Checklist of the Hungarian bug fauna (Heteroptera). Folia entomologica hungarica 60: 125-152.
- KONDOROSY E. 2000: Adatok a Villányi-hegység poloskanépességének (Heteroptera) ismeretéhez. (Data to the knowledge of the Heteroptera fauna of the Villányi Hills (Hungary) - In: Uherkovich, Á. (szerk.): A Villányi-hegység botanikai és zoológiai alapfelmérése - Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 10: 165-174.
- KONDOROSY E. 2001: Somogy megye poloskafaunája (Heteroptera). (Bug fauna of Somogy county (Heteroptera). - In: Ábrahám L. (szerk.): Somogy faunakatalógusa. Natura Somogyiensis 1: 123-134.
- KONDOROSY E., FÖLDESSY M. 1998: Adatok a Duna-Dráva Nemzeti Park Dráva menti területei poloska (Heteroptera) faunájához - In: Uherkovich Á. (szerk.): Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 9: 159-176.
- VÁSÁRHELYI T. 1985: A barcsi borókás poloskafaunájának alapvetése (Heteroptera) - Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 5: 101-104.

On the bug fauna of the Látványi Puszta Nature Conservation Area (Heteroptera)

ELŐD KONDOROSY

During the investigation of the bug fauna of the Látványi Puszta Nature Conservation Area, 225 species were recorded, which is more than one quarter of the Hungarian fauna. Upon this amount of data the area can be reliably described. Among the 11 relatively rare species *Galeatus maculatus* and *Psallus ambiguus* are the rarest. The collecting was not aimed to focus on certain species, therefore certain groups, especially the ones associated with water, were not found here. During the zoogeographycal analysis, the categories of the fauna elements were simplified. In comparison with the results of the survey carried in other parts of Hungary, the proportion of the montaneous and termophil species was way below average. Several typical species associated with sandy grassland were recorded but the occurrence of others - similarly to other sandy stretches of Somogy County - could not be proven.